

De vzw Vlaamse Schapenhouderij (vsh) organiseerde op Agriflanders – in samenwerking met DGZ Vlaanderen, de Katholieke Hogeschool Kempen (KHK) en VLAM – een studievoormiddag met als thema ‘Lamsvleesproductie in Vlaanderen: natuurlijk, gezond en kwaliteitsvol’. – GEERT STORME,

BEROEPSWERKING –

FOTO: PHILIPPE DEBROEY

Vlaams lamsvlees, gezond en kwaliteitsvol

Guido Bertels, dierenarts bij DGZ-Vlaanderen, belichtte in zijn bijdrage de voorwaarden waaraan de lamsvleesproducent moet voldoen om goede vlees kwaliteit aan te leveren. Allereerst moet hij ervoor zorgen dat de lammeren niet ziek worden (of blijven). Voor een goede behandeling kan je de hulp inroepen van een dierenarts. Een niet-gecontracteerde dierenarts zal ervoor zorgen dat er op het bedrijf geneesmiddelen voorradig zijn voor ten hoogste 5 dagen. Ontwormingsmiddelen voor 5 behandeldagen kunnen in de tijd worden gespreid. Een veearts met een contract van bedrijfsbegeleiding mag de schapenhouder een voorraad geneesmiddelen voor maximum 2 maanden bezorgen. Alle gebruikte geneesmiddelen moeten op de erkenningslijst (zie www.fagg.be) voorkomen. De dierenarts moet de schapenhouder op de hoogte brengen van de noodzakelijke wachttijden vooraleer de lammeren naar het slachthuis kunnen worden gebracht. Tenzij het product een langere wachttijd voorschrijft, is 28 dagen het minimum. Alle toedienings- en verschaaffingsdocumenten moeten worden vermeld in het inkomende register. Guido Bertels ging daarna dieper in op het gebruik van antibiotica, ontwormings-, leverbot- en myasisproducten en de lui-behandeling.

Een tweede voorwaarde om goede vleeskwaliteit af te leveren, is dieren die niet in goede conditie zijn niet te laten slach-

ten. Het vlees van zieke of geïnfecteerde dieren heeft namelijk een verlaagd glyco-geen- en een verhoogd pH-gehalte. Bovendien is het onvoldoende gerijpt, heeft het een afwijkende smaak en komt er bij het braden van het vlees een muffe geur vrij. De voedselketeninformatie (VKI) is sinds vorig jaar ook voor schapen en geiten van toepassing. Het doel ervan is – met het oog op de veiligheid van het vlees voor de gebruiker – het slachthuis en de keurder alle relevante informatie over ziekten en geneesmiddelen bij de slachtdieren te bezorgen. Wie de dieren rechtstreeks aan het slachthuis levert, moet 24 uur op voorhand alle nodige informatie bezorgen. Wie dieren via markten of de handel naar het slachthuis laat vertrekken, kan op de achterzijde van het verplaatsingsdocument een etiket met de noodzakelijke info kleven. Etiketten kun je zelf afdrukken of bestellen via www.dgz.be. Vergeet ook je eigen Sanitellnummer niet te vermelden.

Een derde voorwaarde om gezond lamsvlees aan te kunnen bieden, is dat het vrij moet zijn van toxoplasmose. *Toxoplasma gondii* is een parasiet die overleeft via cysten met bradyzoiten in de cellen bij dieren en de mens, of via oöcysten in de darm van jonge katten. Toxoplasmose kan aanleiding geven tot een abortus bij de drachtige ooi. Het tijdstip van de besmetting bepaalt de uitkomst: tussen 0 en 70 dagen geeft dit resorptie van de foetus; tussen 70 en 120 dagen dode lam-

meren; na 120 dagen normale en immune lammeren. Schapen die een infectie hebben doorstaan, zijn beschermd voor het leven. Besmetting voorkomen is praktisch onmogelijk. Je kan de besmettingsbronnen verminderen door katten en knaagdieren weg te houden van de nageboorte en dode lammeren. Elke verwerping moet bovendien goed worden opgevolgd. Zo moet de dierenarts een bloedstaal nemen van de ooi en de nageboorte. De foetus moet (waterdicht verpakt) aan hem worden meegegeven. DGZ organiseert de ophaling (via 078 05 05 24); analyses en ophalingen worden betaald door het FAVV.

Kwaliteitsbewaking in relatie tot bedrijfsmanagement

Bert Driesen, docent aan de KHK, schetste de verschillende aspecten van kwaliteitsbewaking die leiden tot betere bedrijfsresultaten. Een eerste aspect is de karkasconformatie. Een schaap krijgt geen goede conformatie als niet de juiste genen worden gebruikt. Ook voeding is van wezenlijk belang: van (kunst)biest tot lammermelkvervangers, van goed verzorgd grasland tot gewassen uit natuurgebieden, van rantsoenberekeningsmodellen tot ad libidumvoeding. Tweede aspect is de diergezondheid. Het geboorteprocès is en blijft delicaat. Hygiëne bij het lammeren en de controle bij en na de geboorte verdient de nodige aandacht. Zorg bij opfok van de lammeren, het opvolgen van

• kleinvee

gewichtstoename of -verlies zijn tijdrende handelingen, maar bijzonder nuttig voor het kweken van goede vlees- en karkaskwaliteit. Bijzondere aandacht moet gaan naar clostridium (ook wel 'het bloed' of enterotoxemie genoemd, een bacterie in de darmen). Daarnaast moet de ontsteking van darmen of andere organen zo vlug mogelijk worden gedetecteerd. Ook coccidiosebesmetting leidt tot nare gevolgen. Door de juiste symptomen te herkennen, kan je een juiste diagnose worden stellen. Bovendien is een goede behandeling, in overleg met de dierenarts, belangrijk. Driesen gaf ook een uitvoerig overzicht van de verschillende soorten wormen en hun behandeling.

Wie zijn schapen wil inzetten voor natuur- en landschapsbeheer, bijvoorbeeld voor het onderhoud van dijken, moet over voldoende beroepskennis beschikken.

FOTO: PATRIEK DIELEMAN

Een derde aspect is het dierenwelzijn. Een goede huisvesting en stalbezetting, met voldoende beschutting, tochtbeperking en voldoende verlichting (40 lux), is aangewezen. Ook een goede conditie van de dieren (niet te vet, niet te mager) is een belangrijke voorwaarde opdat het dier zich goed zou voelen. Aandacht voor een goede vacht- of haarconditie is noodzakelijk en kreupelheid moet onmiddellijk worden

behandeld. Vierde en laatste aspect is de vleeskwaliteit zelf. Aandacht voor de wensen van de consument naar kleur, vochtverlies en malsheid van het vlees moet de schapenhouder aanzetten tot het vermijden van stress bij schapen op het bedrijf, tijdens het transport en in het slachthuis.

Hoe lamsvleespromotie verbeteren?

Nog op de studiedag besprak een panel van 4 personen het onderwerp lamsvleespromotie. Nicole Goethals, voorzitter van de commissie-Pastorale van de Vlaamse Schapenhouderij en lid van de bevoegde sectorgroep VLAM, gaf toelichting bij de recente promotieacties voor Pastorale-

lamsvlees. Ze benadrukte de problemen die opduiken bij het voeren van promotie voor Vlaams lamsvlees (dat met heel beperkte financiële middelen gebeurt) en de noodzaak tot 'afweren van het brute geweld' van de Britse en Nieuw-Zeelandse promotiemiddelen. Johan Schouteden, schapenhouder en -herder uit Helchteren, gaf aan dat de promotie van lamsvlees vooral in eigen streek of regio moet gebeu-

ren. De troef 'product van bij ons' kan dan ten volle worden uitgespeeld. Volgens Lieven Hérie, communicatiespecialist bij Field Communication, is Vlaams lamsvlees eigenlijk een schaars product. Deze schaarste moet zich vertalen in een betere prijs; daarom moet er gemikt worden op de wereld van de ster(ren)restaurants. Sofie Bombeek, productmanager Vlees bij VLAM, erkende de beperkte middelen, waardoor de promotie vooral moet steunen op vrijwilligheid en beperkte doelstellingen. Als er dan toch moet worden gekozen tussen inspelen op schaarste met hogere prijzen en streekpromotie met lagere prijzen, is de slogan van VLAM – Lamsvlees, van bij ons: op naar regionaal gerichte promotie van kwaliteitsvol lamsvlees! – richtinggevend.

Beheersvergoeding voor terreinbeheer met schapen

Tot slot van de studiedag stelde vsh-voorzitter André Calus het sluitstuk voor van het voorbije ADLO-project 'Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers: duurzaam bedrijfsmanagement en rentabiliteit', dat tot stand kwam met medefinanciering van de Europese Unie en het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid. Samen met Achiel Tylleman, medewerker bij de Vlaamse overheid, presenteerde hij de brochure 'Handleiding bij de bepaling van de beheersvergoeding voor natuur-, landschaps- en terreinbeheer met schapen'. Calus benadrukte dat de toewijzing van concessies of van inschakelingcontracten gebaseerd moet worden op een lastenboek met duidelijke vermelding van de na te streven doelen. Het moeten langlopende contracten zijn die jaarlijks worden geëvalueerd door een begeleidingscommissie. Wie dit beheer voor zijn rekening wil nemen, moet voldoende beroepskennis kunnen garanderen. De vsh-voorzitter stelde onomwonden dat een arbeidsinkomen van 100 euro per ooi het streefdoel is om een leefbaar bestaan te voeren als schapenhouder in hoofdberoep. De bovenvermelde brochure wil een wegwijzer zijn doorheen de diversiteit aan omstandigheden om de noodzakelijke vergoeding te benaderen en te berekenen. Je kan ze aanvragen via info@vsh.be.

Meer info vind je op www.favv.be (achter-eenvolgens doorklikken op Beroepssectoren, Dierlijke productie, Dieren, Informatie over de voedselketen (VKI), schapen- en geitensector).